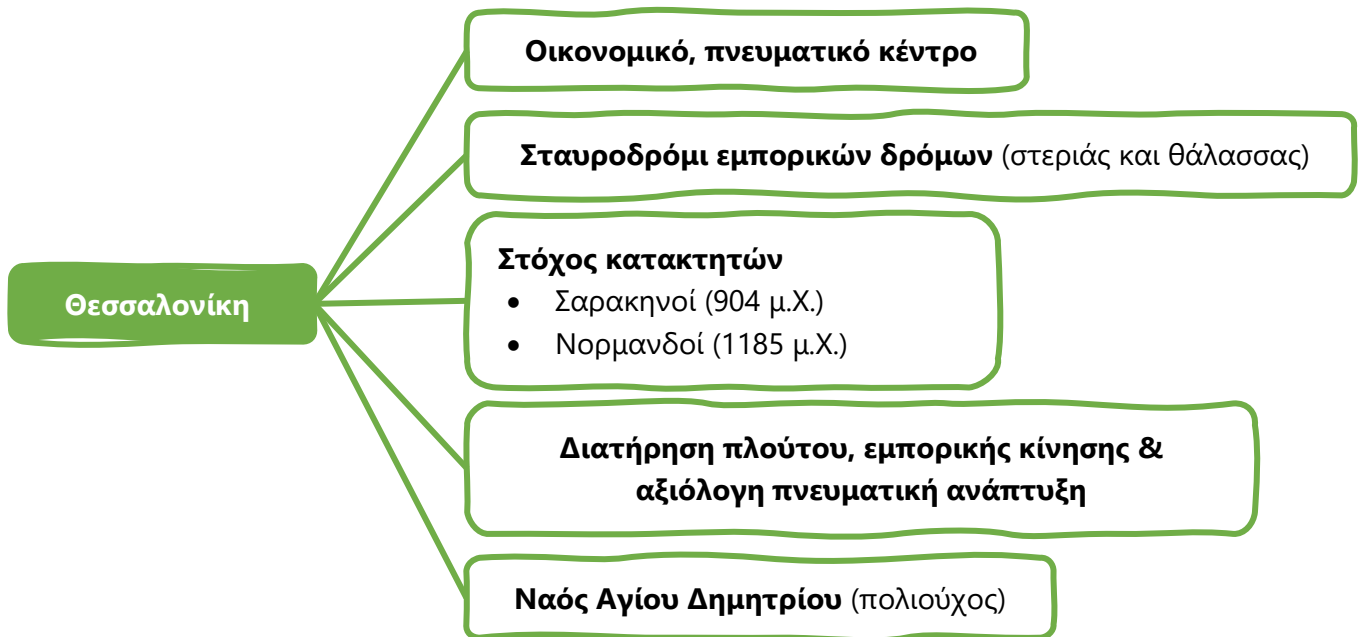

Α. Σχεδιάγραμμα

Χρόνια παρακμής (13^{ος}-14^{ος} αιώνας)

Η Θεσσαλονίκη ήταν **αυτοδιοικούμενη** (επειδή αύξησε την εμπορική και την πνευματική της δραστηριότητα)

Κατώτερα και μέσα σχολεία, σχολές Μαθηματικών, Νομικής, Φιλοσοφίας, Ρητορικής

Ζηλωτές

Πολιτικό κόμμα που υπερασπιζόταν τα **συμφέροντα των χαμηλών τάξεων** απέναντι σε δυνατούς και πλούσιους

Δυνατοί

Είχαν στα χέρια τους το **εμπόριο, τον πλούτο και τα προνόμια** και εκμεταλλεύονταν τους **οικονομικά αδύναμους**

Αιματηρές συγκρούσεις και επανάσταση, με νικητές τους Ζηλωτές - «Δημοκρατική Κυβέρνηση» για 7 χρόνια (1342-1349 μ.Χ.)

Οι **ευγενείς** οργανώθηκαν και με τη βοήθεια του αυτοκράτορα **πήραν πίσω τη διοίκηση της πόλης**

Β. Ερωτήσεις & Απαντήσεις

Γιατί η Θεσσαλονίκη ήταν σπουδαίο οικονομικό και πνευματικό κέντρο της αυτοκρατορίας;

Η θέση της στον κόλπο του Θερμαϊκού και στη εύφορη κοιλάδα του Αξιού ποταμού την έκανε σταυροδρόμι των στεριανών και των θαλάσσιων εμπορικών δρόμων και της έδωσε φήμη και πλούτη.

Σε ποιους κινδύνους την έβαζαν αυτά τα πλεονεκτήματα;

Την έκαναν στόχο πολλών κατακτητών, οι οποίοι έφτασαν αρκετές φορές απειλητικοί κάτω από τα τείχη της. Το 904 μ.Χ. οι Σαρακηνοί και το 1185 μ.Χ. οι Νορμανδοί την κατέλαβαν και τη λεηλάτησαν.

Τι κατάφερε να πετύχει η Θεσσαλονίκη παρά τις δυσκολίες;

Παρά τις δυσκολίες αυτές η Θεσσαλονίκη **διατηρούσε τον πλούτο και την εμπορική της κίνηση** από τα πρώτα ως τα τελευταία βυζαντινά χρόνια. Όπως μαρτυρούν τα μνημεία παλαιάς βυζαντινής τέχνης και οι εκκλησίες που ακόμα σώζονται, η πόλη **είχε αξιόλογη πνευματική ανάπτυξη**. Ξεχωριστή θέση στα μνημεία είχε ο ναός του **Αγίου Δημητρίου**, πολιούχου της πόλης.

Τι έγινε στη Θεσσαλονίκη στα χρόνια της παρακμής της αυτοκρατορίας (13^{ος} – 14^{ος} αιώνες);

Η Θεσσαλονίκη, σε αντίθεση με άλλες πόλεις, διατήρησε και αύξησε την πνευματική και την εμπορική της δραστηριότητα και γι' αυτό **της είχε δοθεί το προνόμιο να είναι αυτοδιοικούμενη**. Εδώ λειτουργούσαν κατώτερα και μέσα σχολεία, αλλά και ανώτατες σχολές Μαθηματικών, Νομικής, Φιλοσοφίας και Ρητορικής.

Τι ήταν το κίνημα των Ζηλωτών που αναπτύχθηκε στην πόλη;

Οι **Ζηλωτές** ήταν ένα είδος πολιτικού κόμματος, που υπερασπιζόταν τα συμφέροντα των χαμηλών τάξεων, απέναντι στους πλούσιους, τους υπερέχοντες και τους δυνατούς.

Τι έκαναν οι δυνατοί και πού οδήγησε η σύγκρουσή τους με τους Ζηλωτές;

Οι δυνατοί είχαν στα χέρια τους το εμπόριο, τον πλούτο και τα προνόμια και εκμεταλλεύονταν τους οικονομικά αδύναμους. Η σύγκρουσή τους με τους Ζηλωτές στα μέσα του 14^{ου} αιώνα, οδήγησε σε αιματηρές συγκρούσεις και επανάσταση, από την οποία νικητές βγήκαν οι Ζηλωτές.

Τι έκαναν οι Ζηλωτές αφού νίκησαν;

Απομάκρυναν με τη βία τους ευγενείς από την πόλη, λεηλάτησαν και δήμευσαν τις περιουσίες τους και ανέλαβαν αυτοί τη διοίκηση της Θεσσαλονίκης. Η δημοκρατική κυβέρνησή τους, όπως την ονόμασαν, διοίκησε τη Θεσσαλονίκη για επτά χρόνια (1342 – 1349 μ.Χ.).

Τι έκαναν οι ευγενείς στο διάστημα αυτό;

Οι ευγενείς, με τη βοήθεια και του αυτοκράτορα της Πόλης, οργανώθηκαν και κατάφεραν να ξαναπάρουν τη διοίκηση της πόλης από τους Ζηλωτές. Τα γεγονότα αυτά έμειναν στην ιστορία της εποχής ως παράδειγμα αγώνα απελευθέρωσης των αδυνάτων από τους δυνατούς.